

Ruspolitisk handlingsplan 2016-2020

1	Omsetning av alkohol i Norge	3
2	Alkoholomsetning i Lund	3
3	Rusmidler blant mindreårige, og ulovlige rusmidler, i Lund.....	5
4	Lund kommunes mål på rusområdet	6
5	Vurdering knyttet til bevilninger	6
6	Folkehelse, forebygging og tidlig intervensjon	7
7	Kommunens hovedsatsingspunkt i rusområdet	8

Retningslinjer for salg og skjenking av alkohol 2016-2020

8	Formålet med retningslinjene	9
9	Hjemmel.....	9
10	Bevillingsperiode og kunnskapsprøve	9
11	Salg av øl og annen drikk med høyst 4,7 volumprosent alkohol	9
12	Vinmonopolutsalg	9
13	Skjenking av alkoholholdig drikk	9
14	Salgs- og bevillingsgebyr	11
15	Reaksjoner ved overtredelse av alkoholloven	11
16	Delegasjon.....	11

Kommunestyrets vedtak 16.6.2016:

Ruspolitisk handlingsplan 2016-2020 og Retningslinjer for salg og skjenking av alkohol 2016-2020 vedtas med endringer gjengitt i referatet fra møtet 09.06.2016 knyttet til at det ikke tildeles nye skjenkebevillinger i Moi sentrum.

Salgs- og skjenkebevillingene for alkohol forlenges for 4 år, til 30.06.2020.

Lund kommune søker om etablering av Vinmonopolutsalg på Moi.

Ruspolitisk handlingsplan 2016-2020

Ruspolitisk handlingsplan og Retningslinjer for salg og skjenking av alkohol er utarbeidet av Alkoholkontrollutvalget. Utvalget har hatt 2 møter.

Utvalget har tatt utgangspunkt i gjeldende ruspolitisk handlingsplan og retningslinjer, og gjort tilpasninger og endringer der innspillene tilsier det.

Nytt fra forrige plan

På grunnlag av endring i alkoholloven fattet Lund formannskap, i tråd innstilling fra leder i Alkoholkontrollutvalget og rådmannen, den 2.2.2016 følgende vedtak i sak 7/16:

”Rusmiddelpolitisk handlingsplan revideres for perioden 2016-2019. Dersom konklusjonen i planen tilsier det, slutter formannskapet seg til at innvilga salgs- og skjenkebevillinger for alkohol forlenges for 4 nye år.”

Videre trådte fra 1. januar 2016 i kraft et nasjonalt system for prikktildeling og inndragning av salgs- og skjenkebevillinger. Systemet er likt i alle landets kommuner. Dette innebærer at de lokale reglene om prikkbelastning i Lund kommune opphører.

Ellers anbefales at ytterligere skjenking ikke tillates i Moi sentrum og de øvrige sentrene i kommunen.

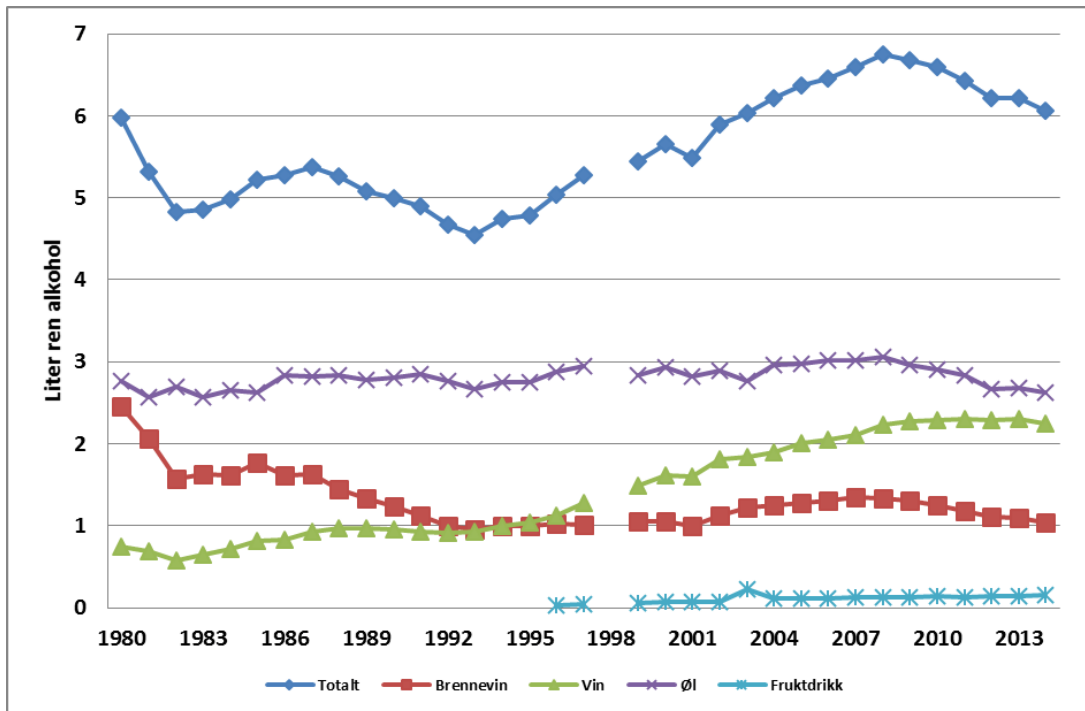
Ny bevillingsperiode

Kommunal bevilling til salg og skjenking av alkoholholdig drikk gis for 4 år av gangen, og i Lund med opphør senest 30. juni året etter at nytt kommunestyre tiltrer. Dette innebærer at alkoholpolitisk plan og retningslinjene for salg og skjenking neste gang behandles våren 2020.

For Alkoholkontrollutvalget,
Marit Liland Øverland

1 Omsetning av alkohol i Norge

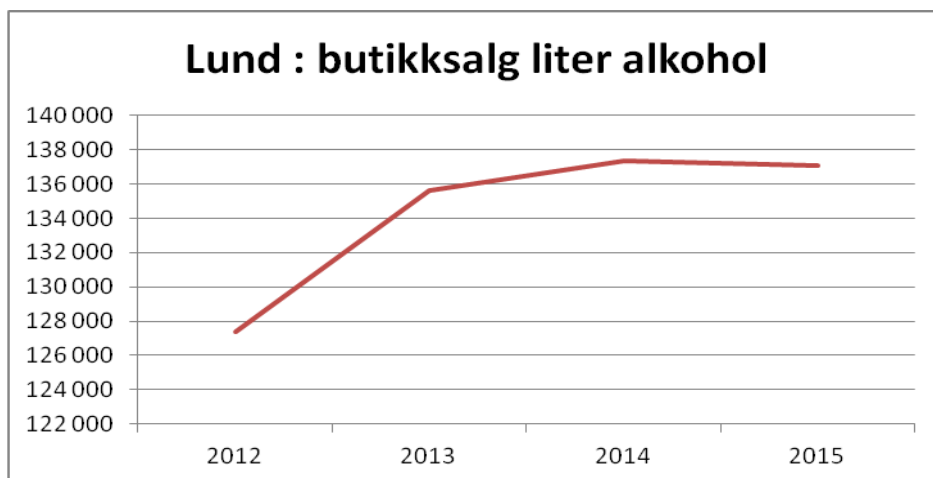
Grafen under viser omsetning av brennevin, vin, øl og rusbrus per innbygger 15 år og over i Norge fra 1980 til 2013. Kilde: SSB.

Omsetning av vin viser økning de siste år. For øvrige varer er utvikling stabil eller reduksjon. Det er grunn til å anta at konsumet i Lund følger utviklingstendensen grafen viser.

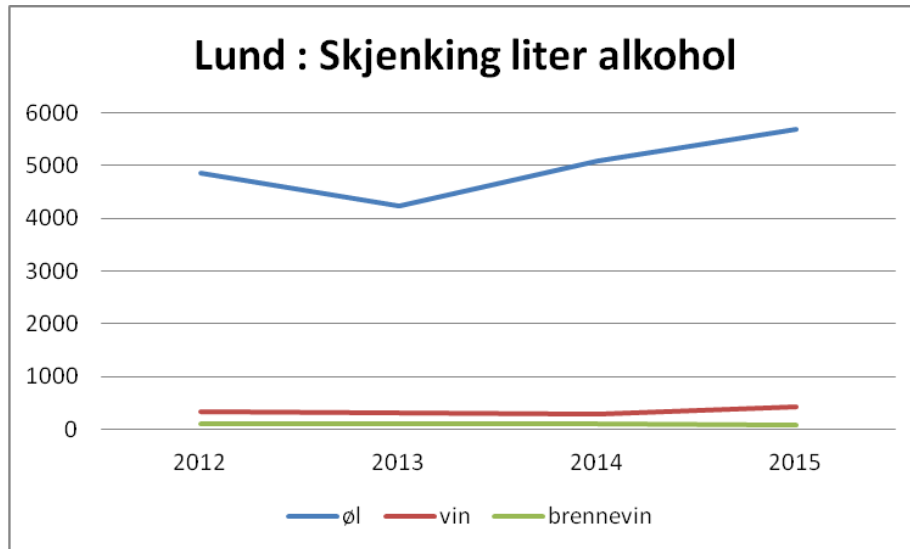
2 Alkoholomsetning i Lund

Skjenking og salg av alkohol i Lund skjer i 2016 fra 4 butikker og 2 skjenkesteder. Salg av øl og rusbrus viser slik utvikling siste 3 år:

Økningen i salg fra 2012 til 2013 tilskrives at Kiwi på Moi økte butikkflaten med ca. 300 m². Innehaver opplyser at butikken fikk en bedre layout på butikken, som igjen ga et løft mht salg, mest til forbipasserende på vei til hytta.

I tabellen under vises skjenking i antall liter alkohol ved Moi hotell, Pøbben/Bondeheimen, Den Blå Lagune og Dybing Farm.

Skjenking av øl viser øking siste år med 600 liter til 5 687 liter. Økningen er skjedd ved Pøbben, noe reduksjon ved Moi hotell og Den Blå Lagune.

Skjenkevolum vin og brennevin var beskjedent. Det var reduksjon for brennevin fra 2012 til 2015, og en øking av vinsalg ved Moi hotell siste år.

Ruskultur

Vanligvis opptrer beruselse sjelden på offentlig sted, og da helst i helga. På flere offentlige arrangement med serveringsbevilling har skjenkekontrollen registrert åpenbar beruselse og regelbrudd i ft alkoholoven. Dette har ført til gjennomgang og tydeliggjøring av reglene overfor arrangørene og utleiere av lokaler.

Vurdering av salg og skjenking av alkohol i Lund

Volum på både salg i butikk og skjenking ved skjenkestedene er noenlunde stabilt, og gir ikke i seg selv grunn til bekymring. Det er, i følge Lensmannen i Lund, ikke rapportert om særskilte situasjoner knyttet til omsetning av alkohol. Heller ikke NAV rapporterer om forhold som tilsier endring i dagens praksis. Begge instanser er opptatt å begrense flere skjenkesteder i Moi sentrum.

Disse forhold tilsier at bevillingene videreføres for 4 nye år i tråd med formannskapets vedtak i sak 7/16 gjengitt i innledningen.

3 Rusmidler blant mindreårige, og ulovlige rusmidler, i Lund

Politirådet

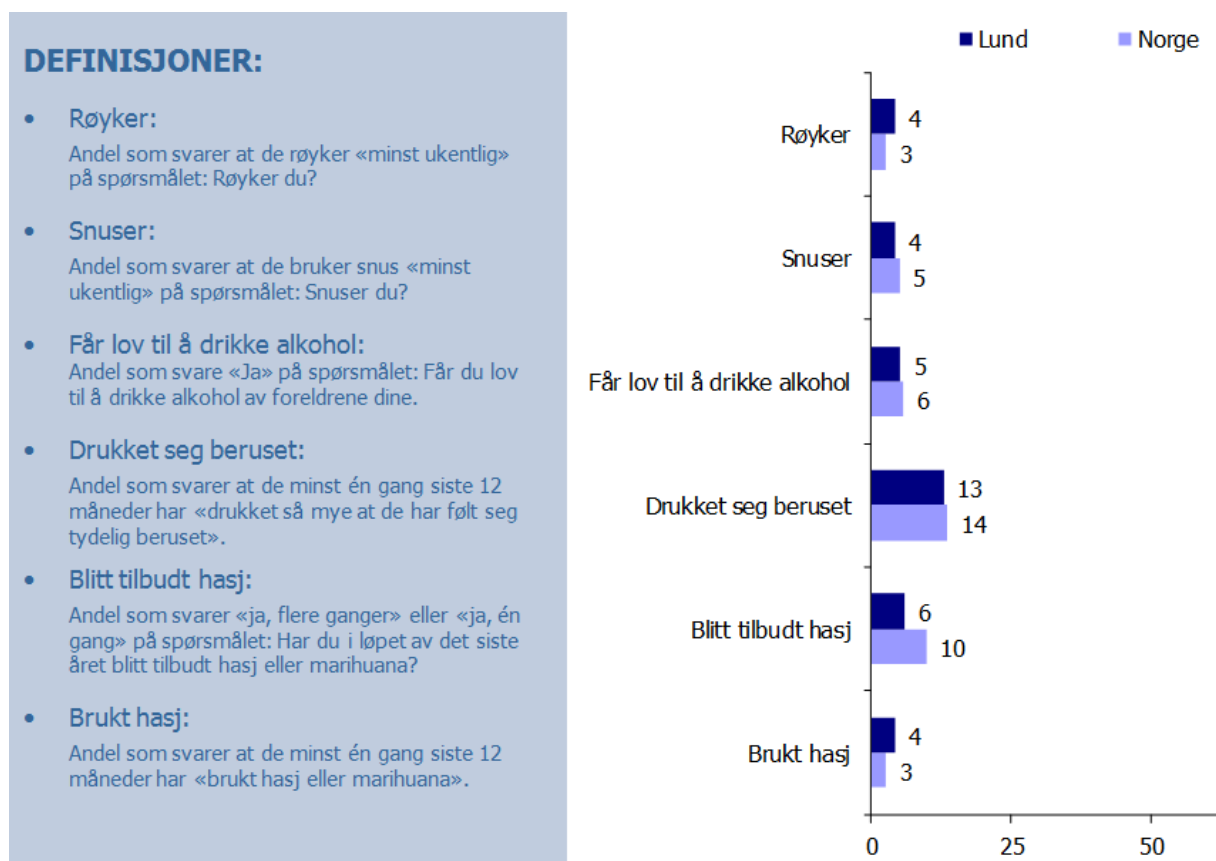
I politirådet deltar ordfører, lensmann, rådmann og kommunalsjefene for oppvekst og kultur, og helse og omsorg. I politirådet er avdekket at narkotikamisbruk forekommer i Lund, og politiet arbeider systematisk med å begrense salg og bruk av narkotika.

Ungdomsklubben

Lederne i ungdomsklubben har meldt bekymring for hasjrøyking, samt større toleranse for hasj, blant unge i kommunen. Klubben har tidlig i 2016 gjennomført to større informasjonsmøter retta mot ungdom.

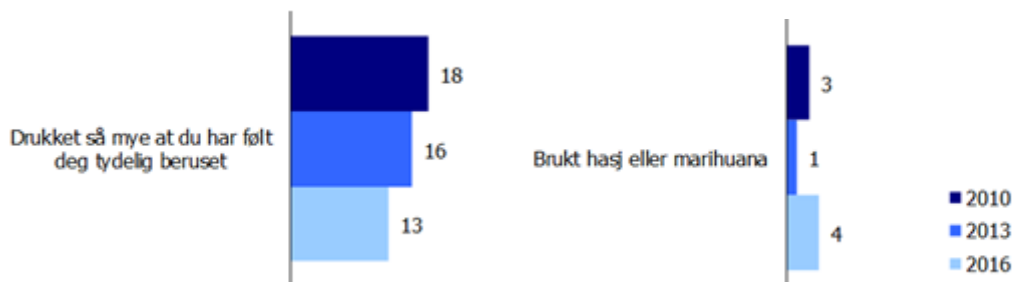
Ungdata

Ungdata-undersøkelsen er gjennomført ved Lund ungdomsskole 2010, 2013 og 2016. Innspill knyttet til tobakk og rusmidler, fra Ungdata 2016:

- Røyking og snusbruk er omtrent som på landsnivå.
- Noe færre enn i landet får lov å drikke av foreldrene, og har drukket seg beruset.
- Betydelig færre er tilbudt hasj.
- Flere enn i landet har brukt hasj.

Sammenstilling av data fra Lund ungdomsskole 2010, 2013 og 2016:

Færre drikker seg tydelig beruset, og flere har brukt narkotika. Begge disse trekk er felles for Norge.

4 Lund kommunes mål på rusområdet

- A. Forhindre utvikling av avhengighet av alkohol eller narkotika
- B. Forhindre negative konsekvenser av alkohol- eller narkotikabruk
- C. Redusere alkoholforbruket i kommunen.

Etter helse- og omsorgstjenesteloven skal kommunene forebygge, behandle og tilrettelegge for mestring av sykdom, skade, lidelse og nedsatt funksjonsevne. Dette gir helse- og omsorgstjenesten en plikt til å bidra til og redusere de negative konsekvensene rusmiddelmissbruk har for enkeltpersoner og for samfunnet. Samtidig er det viktig å samarbeide med Dalane DPS, Rogaland A-senter, Psykiatrisk Ungdomsteam og andre instanser innen fagfeltet.

5 Vurdering knyttet til bevillinger

Alkoholovens § 1-1 framhever at reguleringen av omsetning av alkoholholdig drikk "har som mål å begrense i størst mulig utstrekning de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære. Som et ledd i dette sikter loven på å begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer."

Om kommunens vurdering sier § 1-7a:

"Ved vurderingen av om bevilling bør gis, kan kommunen blant annet legge vekt på antallet salgs- og skjenkesteder, stedets karakter, beliggenhet, målgruppe, trafikk- og ordensmessige forhold, næringspolitiske hensyn og hensynet til lokalmiljøet for øvrig. (...)"

Opplistingen er ikke å anse som uttømmende. Generelt kan det sies at alle hensyn som fremmer alkoholovens formål er relevant.

Lund kommune tillater salg av alkohol fra butikk så lenge loven tillater. Skjenketidene er også liberale.

DEN ENKELTE KOMMUNE

- kan sette begrensninger på hvor mange bevillinger kommunen skal ha
- kan avgjøre hvilke vilkår som må oppfylles for å få bevilling
- kan avgjøre hvilke typer steder som kan få bevilling
- har vide muligheter til å regulere salgs- og skjenketider
- skal tilpasse alkoholpolitikken til lokale forhold
- skal føre kontroll med at bevillingene drives i henhold til lov og forskrift
- skal ha en alkoholpolitisk plan hvor kommunens egne mål og virkemidler er nedfelt
- skal føre en helhetlig lokal alkoholpolitikk

Kilde: God rusforebygging, Helsedirektoratet.

Flere skjenkeløyver i kommunesentrene?

Det er ønskelig å begrense unges tilgjengelighet til alkohol. Eksempelvis vil skjenking på dagtid på serveringssteder i Moi sentrum i betydelig grad være rettet mot ungdom. Sentrumsfunksjonen gjør også at barnefamilier unødig vil bli eksponert for alkoholkonsum om serveringsstedene får skjenkeløyve. De lokale forhold tilsier at skjenking vesentlig skjer på kveldstid i rimelig grad avsondret fra barn og unge, eller på hotell.

Det tildeles i perioden ikke nye skjenkebevillinger i Moi sentrum.

6 Folkehelse, forebygging og tidlig intervensjon

Kommunen skal etter **folkehelseloven § 5** ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Oversikten skal blant annet baseres på kunnskap om faktorer og utviklingstrekk i miljø og lokalsamfunn som kan ha innvirkning på befolkningens helse. Kommunen skal særlig være oppmerksom på trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale eller helsemessige problemer eller sosiale helseforskjeller.

Forebygging og **tidlig intervensjon** skal være kommunens overordnede tilnærming i forhold til tiltak retta mot rusmiddelmisbruk. Samarbeid, tverrfaglighet, helhetstenking, kompetanse og lokal forankring er anerkjente suksesskriterier i rusforebyggende arbeid. Videre er kunnskap om ungdoms holdning til tobakk og rusmidler grunnleggende for å analysere utviklingen i kommunen, og sette inn tiltak som virker.

Med **tidlig intervensjon** menes tiltak som settes inn tidlig i en definert problemutviklingsprosess. Med et langsiktig fokus på tidlig intervensjon ønsker vi å holde på, og øke, kunnskapen om hva vi skal se etter for å oppdage et mulig begynnende rusproblem hos barn, unge eller voksne. Videre skal vi bli bedre til å vite hva som kan gjøres med det vi avdekker.

7 Kommunens hovedsatsingspunkt i rusområdet

Våre satsingsområder, som er inspirert av rapport IS-1455 "Tidlig intervensjon på rusområdet" fra Helsedirektoratet, er følgende:

- Barn av foreldre med rusproblemer/psykisk lidelse
- Ungdom i sviktsonen
- Gravide
- Drive informasjonsarbeid overfor voksne, bl.a. i arbeidslivet
- Jobbe for alkoholfrie soner.

Vi vil spesielt følge opp disse satsingsområdene i perioden:

➤ **Barn av foreldre med rusproblemer/psykisk lidelse**

Det er dokumentert at barn som har foreldre med rusproblemer har en forhøyet sjanse for selv å utvikle psykososiale vansker og/eller rusproblemer. En anbefalt tilnærming for å bistå disse barna er å nytte et familieperspektiv i hjelpeapparatets arbeid med barn og voksne slik at barnets problemer ses i sammenheng med familiesituasjonen. Identifikasjon av de barna dette gjelder vil kunne skje på samtlige arenaer der barn ferdes og hvor foreldrene også er synlige. De viktigste arenaene er barnehage, skole, SFO og kommunens helsetjeneste. Videre der foreldre opptrer uavhengig av barna og familien, for eksempel i spesialisthelsetjenesten, psykisk helse og NAV. Et tett samarbeid mellom disse instansene legger forholdene til rette for tidligere oppdagelse av barn av foreldre med rusproblemer eller psykiske lidelser.

➤ **Ungdom i sviktsonen**

Med ungdom i sviktsonen menes unge fra 12 til 22 år som faller ut av skolen og sliter psykisk, gjerne med kriminell atferd og som tester rusmidler eller har utviklet avhengighet. Mange av disse har vært utsatt for omsorgssvikt, og fysiske eller psykiske overgrep. Disse unge bør fanges opp i barnevernet, skolen, oppfølgingstjenesten, PPT, helsetjenesten, NAV eller via politiet.

➤ **Gravide**

Økt alkoholforbruk blant kvinner medfører at det i framtiden kan forventes økt forekomst av alkoholproblemer blant kvinner, samt økt forekomst av alkoholrelaterte skader på barn. Utfordringen dreier seg om å oppdage, ta opp, og intervensere i forhold til rusbruk hos gravide kvinner. Viktigste arenaer for å nå denne gruppa er svangerskapskontroll, helsestasjon, fastleger og spesialisthelsetjenesten.

Retningslinjer for salg og skjenking av alkohol 2016-2020

8 Formålet med retningslinjene

Retningslinjene skal bidra til å begrense så vel samfunnsmessige som individuelle skader knyttet til alkoholbruk. Retningslinjene skal særlig bidra til å skjerme barn og ungdom mot alkoholmisbruk.

Retningslinjene skal bidra til mest mulig forutsigbar og lik behandling av søknader salg og skjenking av alkohol, og reaksjoner etter kontroll av salgs- og skjenkestedene.

9 Hjemmel

- Lov om omsetning av alkoholholdig drikk (Alkoholoven)
- Forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv (Alkoholforskriften)

10 Bevillingsperiode og kunnskapsprøve

Bevillingsperioden skal være 4 år fra 01.07.2016 - 30.06.2020. Kommunestyret kan gi bevilling for salg og skjenking av alkoholholdig drikk for 4 år om gangen. Kommunestyret kan videre bestemme at bevillingene skal gjelde for en ny periode på inntil 4 år, forutsatt at alkoholpolitikken er gjennomgått etter siste kommunevalg.

Bruk av salgs- eller alminnelig skjenkebevilling krever at styrer og stedfortreder har bestått kunnskapsprøven i alkoholoven.

11 Salg av øl og annen drikk med høyst 4,7 volumprosent alkohol

Salgstider for salg av alkohol fra butikk styres av alkoholovens § 3-7 slik:

- mandag – fredag kl. 0800 – 2000, lørdag kl. 0800 – 1800.
- dager før helligdager kl. 0800 – 1800, unntatt dagen før Kristi Himmelfartsdag og 1. og 17. mai.

Salg skal ikke skje på søn- og helligdager, 1. og 17. mai.

Salgsbevilling gis til dagligvarebutikker.

12 Vinmonopolutsalg

Kommunestyret vedtok 21.1.2009 i sak 04/09 følgende: "Lund kommune søker om etablering av Vinmonopolbutikk/-filial." Søknad om etablering ble sendt Vinmonopolet den 11.3.2009.

13 Skjenking av alkoholholdig drikk

Skjenketider:

- Skjenking av vin og øl kan skje mellom kl 08.00 til 02.00.
- Skjenking av brennevin kan skje fra kl 13.00 til 24.00.
- Godkjent **uteservering** avsluttes kl 01.00.

Generelle vilkår knyttet til alle skjenkebevillinger

- All servering av alkoholholdig drikk mot en eller annen form **for betaling** krever bevilling.

- Også servering **uten at det kreves betaling** krever bevilling dersom det skjer i lokaler som vanligvis er tilgjengelig for offentligheten.
- Det gis ikke skjenkebevilling til arrangement retta mot barn og unge.
- Det gis ikke skjenkebevilling til klubber politiet definerer som kriminelle.

a) Alminnelig skjenkebevilling, for skjenking av alkoholholdig drikk gruppe 1 (øl og rusbrus), 2 (vin) og 3 (brennevin), kan gis til

- spisesteder med fast meny, eller fast kokk og serveringspersonale
- hoteller der skjenkebevilling må anses som en naturlig del av hotellets drift
- pub, bar, diskotek.
- Det tildeles ikke nye skjenkebevillinger i Moi sentrum.

Bevillingsmyndigheten vurderer konkret hver enkelt søknad, men alminnelig skjenkebevilling gis i utgangspunktet ikke til:

- aktivitets-/fritidssenter
- gatekjøkken/storkiosk.

- Alminnelig skjenkebevilling kan utvides for en **enkelt anledning** til å omfatte andre arealer og annen skjenketid.
- Når skjenkebevillingen er gitt til et **omsøkt konsept**, og dette endres vesentlig, må det søkes om ny skjenkebevilling.
- Skjenkestedet skal oppfylle eventuelt **pålegg fra politiet** om å holde godkjente ordensvakter.
- Søker må dokumentere at alt skjenkeareal er godkjent etter **plan- og bygningsloven** til formålet.
- **Uteservering** i tilknytning til skjenkested skal være klart avgrenset.

b) Skjenkebevilling til et åpent arrangement

Gis til åpne arrangement på steder uten alminnelig skjenkebevilling. Omfatter foreninger, organisasjoner og registrerte foretak. Skjenkebevilling kan gis for alkoholholdig drikk i gruppe 1 og 2.

c) Skjenkebevilling til et lukket arrangement

Gis til salg av alkoholholdig drikk til lukkede arrangement, og hvor gjestene er særskilt invitert og meldt seg på i forkant. Skjenkebevilling kan gis for gruppe 1, 2 og 3. Til lukkede arrangement kan søkes ambulerende bevilling. I Lund kommune kan nyttes inntil 5 ambulerende bevillinger samtidig.

d) Krever ikke bevilling

Det kan serveres alkoholholdig drikk uten bevilling i et leid/lånt lokale når en privat person, forening og lignende arrangerer selskap for en sluttet krets av familie eller venner, så som bryllup, fødselsdag e.l. Servering skal foregå uten betaling. Utleier skal informere om «meldeplikt» til lensmannen i h.t. politivedtektene § 27.

14 Salgs- og bevillingsgebyr

Jfr alkoholforskriften kap. 6.

”§ 6-1. Bevillingsgebyr på kommunal salgsbevilling for alkoholholdig drikk i gruppe 1 og kommunal og statlig bevilling for skjenking av alkoholholdig drikk fastsettes for ett kalenderår om gangen for hver enkelt bevilling på grunnlag av forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk.

§ 6-2. Gebyret skal betales etter alkohollovens satser, for tida:

Salg:

-0,20 kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 1

Skjenking:

-0,44 kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 1

-1,18 kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 2

-3,87 kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 3.

Bevillingsgebyret følger alkoholforskriftens satser, og utgjør for tida kr 1540 for salg og kr 4800 for skjenking. Bevillingsmyndigheten kan likevel i særlige tilfeller bestemme at gebyret skal settes lavere. For **ambulerende bevilling** kan bevillingsmyndigheten kreve et gebyr på inntil kr 340 pr. gang.”

Lund kommune har skjenkegebyr med disse satser:

Skjenkebevilling arrangement inntil 19 personer (lag, organisasjoner ol)	kr 350
Skjenkebevilling arrangement 20 personer og over (lag, organisasjoner ol)	kr 1 250
Skjenkebevilling arrangement organisert av næringsdrivende	kr 4 000

Inntektene ved gebyr nyttes til dekning av utgifter til salgs- og skjenkekontroll.

15 Reaksjoner ved overtredelse av alkoholloven

Reaksjonsformer ved brudd på alkoholloven i Lund kommune følger de vedtatte endringer i alkoholforskriften om prikktildelingssystem som trådte i kraft 1.januar 2016, se kap. 10, § 10 i forskrift 8.juni 2005 nr. 538 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v.

16 Delegasjon

Formannskapet:

Myndigheten til å avgjøre søknader om skjenkebevilling til serveringssteder, til utvidelse eller innskrenking av skjenketiden i bevillingsperioden, samt avslå salgsbevillinger, delegeres til formannskapet.

Likeledes delegeres til formannskapet å inndra salgs- og skjenkebevillinger.

Rådmannen:

Med hjemmel i Lov om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. og forskrifter gitt i medhold av denne loven delegeres avgjørelsesmyndighet innen følgende områder til rådmannen:

Ambulerende bevilling

Myndigheten til tildeling av ambulerende bevilling til skjenking av øl i kl. II, øl i kl. III og vin og brennevin, jfr. lovens § 4-5.

Skjenkebevilling for en enkelt anledning

Myndigheten til å tildele skjenkebevilling for øl i kl. II, øl i kl. III, vin og brennevin for en enkelt anledning, jfr. lovens § 1-6. En enkelt anledning kan vare inntil 3 dager.

Utvidelse av bevillingen

Myndigheten til å avgjøre søknader om utvidet bevilling, jfr. lovens § 4-2.

Utvidet skjenketid for en enkelt anledning

Myndigheten til å avgjøre søknader om utvidet skjenketid for en enkelt anledning, jfr. lovens § 1-6.

Skifte av styrer og stedfortreder

Myndigheten til å godkjenne skifte av styrer og stedfortreder, jfr. lovens § 1-7c.

Prikksystem

Myndigheten til å tildele én prikk etter § 10 nr. 3 i forskrift 8.juni 2005 nr. 538 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v.